

LOUKĒS ANEKDUOTĀ

BŪS GREIČIAU

I Loukēs juomarka važiava buoba so vīru. Onkstēi rīta buoba ēšvērē batviniu so mēsa. Vīrū ipilē batviniu, vo sau prisidiejē mēsuos sakīdama: „Tu, tievā, valgīk batvinius, vo aš mēsa. Būs greičiau”. Vīrs sreb batvinius ē nieka nesaka. Pavalgēs ēšējē arklē kinkītē. Buoba tou tarpu prisidiejē i kriežieli sveista, kiaušiniu, išējē i kēima, atsisieda i vežēma, apsēkomšē ē lauk, kada važious. Vo vīrs tou tarpu ēškinkē arklī, ožsisieda ont anuo ēr saka juodams buobā: „Aš raits, vo to, buoba, važiouta. Būs greičiau”. Juomarkē abodo sosēgerēna. Gerā pajiemēn važiou numuo. Bevažioujont ta buoba jiemē ēr ēškrēta ēš vežēma. Valuojēs ont kēlē, riek, šauk, vo vīrs ē saka: „Kas riek, teriekie, kas šauk tešaukie, vo vedu, buoba, važioukem”.

NEVALĪVA MERGA

Bovusi labā graži ēr turinga merga, alē žmuonēs šnekiejē, kad esontī baisi nevala. Vaikiū labā patēkosi ta merga ēr ons priprašēs piršlē važioutē i piršlības. Nuvaževēn. Meilē prijiemē, vaišēna. Puo keik laika piršlīs išējē arkle veizietē. Grīža labā susirūpinēs, kad arklīs apsērgēs, vo če negaus reikalingu vaistū. Gaspadēnē jiemē klausinietē, kuokiū vaistū reik. Vo reik nugrumdītē nu alkūniu dounas tešla, ožsēlēkosē nu keliū minkīmu, ēr keliū mieniesiu senoma sāšlavū ēš kerčiuos. Apsidžiaugē ēr muotina, ēr duktie, ka tuo gera pas anus i valias, ēr jiemē gromdītē tešla, šloutē truoba. Piršlīs tēk ož keporēs ēr karto so vaikiu pruo durēs. Teisibē, ka merga nevala.

UŽSIČIAUPKI!

Buvau dā nedēdelē, ka tetošis lēipē nueitē i Loukē švėntuos og-nēis pameštē. Reikiejē eitē par opē, par kurēn nebova tēlta, tēk rōstgalis pamests. Labā bijuoju eitē ēr pradiejau kriuoctē. Tetošis tēk pasižūriējē ēr surēka: „Užsičiaupki!”. Užsēčiaupiau ēr išējau. Eidama tēltu galvuojū, ka napažiūriēčiō i vondēni, ka neikrisčiō. Akurat! Pažiūriējau – pliumt ēr īkritau. Laimē, kad buvau užsičiaupusi. Je ne, būčiau prigierusi.

Ēšlīpau ēš vondens, einu tuoliau. Žiūru – vēnuos truobalēs stuogs kēlnuojas. Tēn vīrs so pačia baisiausē rēijas. Aš ēr pagalvuojau: kad tāt vēins ēš anūn ožsēčiauptom, tai truobalēs stuogs nesēkelnuotom.

JŪZAPIELI, GREITIAU!

Užauga mūsa rugē. Tāt stombē, kad negaliejē sorēštē. Atējē muotriškelē bulbiu skostē talkininkams. Pončius parsijousē, sakis torēnti 89 metus. Sakau mamā: „Eiso ēr aš rugiū rinktē”. Vuo ta muotriškelē ēr saka: „Kon to rinksī, juk dā pēimū tebesi, dā paauk. Eiso geriau aš”. Ēr ēšējē. Pjuovē septīnēs dalgēs. Vo muotriškelē atiteka Jūzapū. Anam baisē nepateka, kad tuokē sena paskirē. Ka ons pradiejē dalgju švaistītīs, gaspadēnē ē saka: „Jūzapieli, pjauk pruotingā”. Vo ons ē saka: „Pjauso, kuol ana nuspruoģs”. Vuo ta muotriškelē nie par naga neatsilīkt, varpa tēk šmaukšt Jūzapū ēr vis šnek: „Jūzapieli greičiau, Jūzapieli greičiau”. Tik met pīda puo pīda ēr nepamatīsi, kāp ana pajem tūn pīda, kada suriš.

Atnešē padvečerka. Jūzaps atsēgolē ēr pradiejē kraujēs spjaudītēis – tāt anūn ta muotriškelē nuvarē.

Vuo tau ēr būs jūktīs ēš sena žmuogaus!

KĀP TAPTĒ PUONO

Babūnelē pasakuoģē, ka pristuoģē pri anuos vēina turtinga ūkinin-ka duktie, ka ēšmuokītu anūn lēnkiškā šnekietē ēr skaitītē. Juk puono nabūsi, nemuokiedams lēnkiškā. Babūnelē varģa, varģa, šēp tēp išmuokē kelis žuodžius, vuo so skaitīmu – nie ēš vēitas. Nu ēr metē tus muokslus.

Alē vēina sekmadīni veiz babūnelē, ka ta mergēkē bažničiuo tor runkuos ton patē lēnkiška maldaknīgē, ēš katruos muokīnuos skaitītē. Pasijieme tun maldaknīģe ēr tik krutēn lūpas, tik krutēn – skaita tatā. Nusidīvija babūnelē, kas anūn baēšmuokē.

MUOKĪTS VAIKIS

Vēinū tievū vāks ēšvažiava i miesta muokītīs. Parvažiava puo kīk laika atuostuoģu. Vuo jau pasēpūtēs, nabžēna nie kāp bašnekietē. Pradiejē gērtīs, kad jau so pačiu klebuonu galletom luotīniškā sosēšnekietē – tuoks dabā īr muokīts. Muotina tēk šuokinie aplinkū, juoke darbelē nadūd. Kāp sosieda valgītē ēr ton kēš, ēr anon, ale tam vēs naskanē. Kāp padavē tušinis so mēsa, ē pradieja ons šnekietē: „Nenorum mesorum”. Muotina klausuos, klausuos, ē mēslī, ka sūnus luotīniškā šnek, nes nieka nagal soprastē. Alē tievs soprata. Trenkē i stala, ē sošoka: „Imk šakiuorum i ronkiuorum, ē ēik mieštē miešliuorum”. Vaikis kāp mat išmuoka žmuoniškā šnekietī, i juokiūn blīnu nabreikiejē.

MEILĒS AKIS

Vēina karta i Loukēs juomarka atvika čiguonā. Bovau tumet dā pusmerģē. Ēr atēja veins čiguons pas mona tieva pēina vākū prašitē. So čiguonu bova ēr anuo pati, ēr vāks. Tas čiguons gražus kap lielē, vo čiguonē – nuors i kanapēs statīk. Kāp ta čiguonē nuējē, tievs ē paklausē, kāp če atsētēka, ka ons tuoks gražus vīrs, tuokē negražē patē pajiemē. Čiguons tarē: „Pajimk, puonali, mona akē ē paveiziek i mona patē. Ēr pamatīsi, ka gražesnēs vēsamē tabuorē nier”. Kāp čiguonā nuējē, tievs ē saka: „Kon tat meilē so žmuogum dara”.

MEILĒ

Atvažiava vaikis pirštēis. Tievs ē klaus:

–A mīliesi sava patē?

–Kon tatā?

–No sava patē?

–No tatā! – nusēstebiejē vaikis.

Ons mat ē nažīnuojē, ka sava patē rēk mīlietē.

PASAKUOJĒMS APLE DOUNAS KEPĒMA

Vēinuo suoduo gīvena apsēleidosi gaspadēnē. Napatēka nie vīrū, nie vākams tas anuos neviežlīboms. No ale kūn. Juk jau anuos pardērbtē nebgaliejē. Vēina karta anēi pasēvadēna kriaučio. Jau tas kriaučius bova pri anūn bovēs. Tāt nabnuoriedams, tāt nabnuorie-dams, bat atvažiava. No, ale kūn – mēslēj: benē padērbso kuoke tau sarmata, ka to monēs daugiau nabvadintomi. Vēina dēina sosētāisē gaspadēnē dūnelē keptē, vo kriaučius tū tarpu ēšējē ē paleida kiau-lēs. Tuos kiau-lēs pradiejē rabietē, melžtuvēs vartītē. Gaspadēnē tik kū bova padiejusi tešla ont lēžēs. Išģērda ēr... pati par durēs tū kiau-

(Nukelta i 102 p.)

Užgavieniū persirėngielė Loukie. XXI a. pradė. Baliutavičiaus Sėmuona portėgrapėjė

Gabėjės švėntė unt Šatrėjės kalna. 2006 metā. Puotuograpė Benešienė Vilėjė

Raganātės Loukės Mikuolioka juomarkė. Puotuograpas nežėnuoms. Portėgrapėjė ės Loukės bėndruomenės archiva

(Atkelta iš 101 p.)

liu gaudītė. Vo kriaučius tū tarpu apsėžvalgė, apsėžvalgė... Veiz, ka puo sūlo nagėnė gol. Tėk šmukšt tūn nagėnė unt lėžės puo tūn mėnklė ė pats atsėsieda. Siūn kap niekur nieka. lėja gaspadėnė, ronku nanusėpluovusi apdailėna, apdailėna tūn kepalieli ė tėk šlumšt puo pečiaus... Ė pati apsėdžiaugė: „Kāp gerā nosmoka!“ Rīta meta gaspaduorius praša dūnas. Gaspadėnė: „Vākā, bieket ĩneškėt... ĩnešė dūnas kepalioka. Papūlē kāp tik tas so nagėnė. Gaspaduorius pjaun, pjaun, žilėn, žilėn... Nikāp... Ka paspaudė gerā – šniūkšt ėr ėsšlinda nagėnė. Vo gaspadėnė tik runkuoms sopluojė: „Šitā tau vira! Kulė, vietė, malė ė nagėnės namatė...“

ATBULA BUOBA

Bova labā atbula buoba. Kon tėk anā liūb sakīs, ana vės atbulā darīs. Jeigu sakīs „šalta“, ana sakīs „karšta“. Vīrs galvuojė, galvuojė, kāp anō nosėkratītė, ė sugalvuojė. Ėja abodo pri opės. Par anon bova lipts – stuors rōsts. Vīrs užėjė ont lėipta ėr priėjės vėdori, saka sava patė, kon tėk ožlėposė ont rōsta: „Muotin, tėk ėk līgė, tėk nesėkraipik, vo ĩkrėsi“. Buoba: „Vuot ė kraipīsūs!“

Vīrs, atsidūrė kėtamė krontė, tīcė palaukė, kuol buoba priėjė pati opės vėdori, kor bova gėliausė ė viel praša: „Tėk jau dabā, muotin, nasėkraipik, vo tėkrā ka ĩkrėsi“.

Vot ė kraipīsūs, vot ė kraipīsūs“, – nepasėdūd buoba. Kāp tėk pradiejė kraipītīs, pliumt ė ĩkrėta i opė. Vīrs šauk: „Muotin, tėk neik ėsšėlgā opės, eik skersā, vo nuskėsi“. „Vot ė eiso ėsšėlgā“, – sošoka buoba, murkteliejė i duburki ė nuskėnda. Tāp vīrs ė atsėkratė atbulos buobas.

KĀP ŽONSĖ DALĖNA

Puons Gurskis pamatė, kad puo anuo daržus vākščiūo mužėka žonsės. Lėipė anūn sogautė. Mužėks turiejė žonsė ėsškeptė ė tinkamā padalintė visā Gurskė šėiminā. Mužėks davė puonū galva – kap vėsa dvara galvā, puonė – ūdega, ka ana kap ūdega, vės puonū ėsš paskuos, puonaičiams – puo kuojelė, ka gerė medžiutuotujė būtom, ka tievū pieduom sektom, panaitiems – puo sparnioka, ka turietom kou ėsš tievū lėzda ėsškrėstė, vo sau ož gera dalėnėma pasėlėka patė žonsė.

Puons apduovenuojė pruotinga mužėka ė paleida. Sužėnuojė mužėka bruolis ė nutarė nunešė puonū dvė žonsės. Puons lėipė anas padalintė līgė visā šėiminā. Pavīduolis bruolis turiejė šauktės i pagalba bruoli. Tas pridiejė pri vėinuos žonsėis galvuos dā dvė ėr saka, ka būs trīs. Tāp pridiejė puo dvė kuojės, puo do sparnus, puo dvė ūdegas. No ė visīms išėja puo trīs. Vo anam irgi trīs žonsės. „Dabā aš tamė dvare siedo ėr žonsina jiedo“.

VĖSĖ TRĪS PRAVERS

I veina biedna mergelė ĩsiveiziejė našlīs ė do jaunė vaikė. Ėr vėsė anėi atėjė pas klebuona. Klebuons ė klaus mergėkės: „Tā so katrou tavėm sorėštė?“ Vuot ta ė saka: „Kap mon, tuokė biednā, vėsė trīs pravers“.

Teksts parėngts pagal ĩnformacėjė, pateikta 2002 m. Telšiūs sudarītamė rinkinie „Luokės etnografinis ansamblis „Šatrija“. Rinkinīs parėngts ĩgĩvendėnont pruojekta „Tradicėnės kultūras vertĩbiu registros“. Tekstus šifrava Ričkutė Milda